

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 341/2025-35

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ] – **správcu konkurznej podstaty úpadcu [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]**, zastúpeného ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA – Marek Piršel s.r.o., Kopčianska 10, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV (predtým Okresného súdu Bratislava III) v konaní vedenom pod sp. zn. B3-14C/601/2015 a proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 4Co/107/2023 a jeho uzneseniu č. k. 4Co/107/2023-273 zo 6. decembra 2024 takto

rozhodol:

1. Uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Co/107/2023-273 zo 6. decembra 2024 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Postupom Mestského súdu Bratislava IV (predtým Okresného súdu Bratislava III) v konaní vedenom pod sp. zn. B3-14C/601/2015 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 4Co/107/2023 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
3. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Co/107/2023-273 zo 6. decembra 2024 **zrušuje a vec mu vracia** na ďalšie konanie a rozhodnutie.
4. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **3 000 eur**, ktoré mu **je** Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **1 000 eur**, ktoré mu **je** Krajský súd v Bratislave **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
6. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením sp. zn. I. ÚS 341/2025 z 29. mája 2025 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľa, doručенú ústavnému súdu elektronickou formou 18. februára 2025 (doplnenou podaním doručeným 5. mája 2025, pozn.), ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením krajského súdu č. k. 4Co/107/2023-273 zo 6. decembra 2024 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“), ako aj svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B3-14C/601/2015 [(ďalej len „napadnuté konanie“), pričom pasívne legitimovaný subjekt označil samotný sťažovateľ s prihliadnutím na časové hľadisko a tzv. reformu súdnej mapy v Slovenskej republike, avšak opomenul aktualizáciu spisovej značky konania, ktorú preto rozlišovacím znakom „B3“ doplnil ústavný súd (inštrukcia 19/2022 Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 19920/2022/100 z 26. augusta 2022 k vykonaniu reformy súdnej mapy v platnom znení)] a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4Co/107/2023. Súčasne navrhuje, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil, vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a sťažovateľovi priznal primerané finančné zadost'učinenie 5 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je ako správca konkurznej podstaty úpadcu žalobcom v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej aj „BSM“), v ktorom krajský súd uznesením č. k. 4Co/127/2017-103 z 31. mája 2019 zrušil rozsudok okresného súdu sp. zn. 14C/601/2015 z 23. augusta 2016 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Následne okresný súd rozsudkom sp. zn. 14C/601/2015 zo 7. decembra 2021 vyporiadal BSM a doplniacim rozsudkom z 24. februára 2022 doplnil výroky svojho rozsudku. Proti označeným rozhodnutiam okresného súdu podali sporové strany odvolanie a krajský súd napadnutým uznesením už v poradí druhý rozsudok okresného súdu zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že okresný súd z vlastnej iniciatívy bez akéhokoľvek procesného návrhu žalobcu alebo toho, kto by chcel na jeho miesto so súhlasom žalobcu vstúpiť, a bez akéhokoľvek rozhodnutia zrealizoval zmenu v subjekte žalobcu (ako žalobcu uviedol úpadkyňu, pozn.), čím porušil právo strán na spravodlivý proces v takej miere, že tento vytknutý nedostatok nemožno napraviť odvolacím súdom, a to vzhľadom na dvojinštančnosť civilného sporového konania, ako aj nemožnosť zámeny, resp. zmeny strán sporu v odvolacom konaní, a preto nepostupoval podľa § 390 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Sťažovateľ s uvedeným postupom nesúhlasí a akcentuje obsah § 390 CSP, ktorý odvolaciemu súdu ukladá jednoznačnú povinnosť vo veci rozhodnúť.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Podľa sťažovateľa mal krajský súd vrátiť vec mestskému súdu na opravu rozhodnutia podľa § 224 CSP a po vykonaní nápravy mohol ďalej konať a rozhodnúť. Zároveň sa nevenoval otázke,

či vzhľadom na celkovú dobu trvania napadnutého konania nebolo účelnejšie, aby vzniknutý nedostatok sám odstránil a vo veci rozhodol. Na podklade uvedeného a s dôrazom na celkové trvanie napadnutého konania odôvodnil zásah do svojich namietaných práv, ako aj nároky uplatnené v petite ústavnej sťažnosti.

III.

Vyjadrenie mestského súdu, krajského súdu, vyjadrenie zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie mestského súdu:

4. Podpredseda mestského súdu uviedol podrobnú chronológiu napadnutého konania, podľa ktorej bola žaloba podaná okresnému súdu 25. septembra 2015, po niekoľkých pojednávaniach uznesením č. k. 14C/601/2015-75 z 3. augusta 2016 pripustil zmenu žaloby a na pojednávaní 23. augusta 2016 vyhlásil rozsudok č. k. 14C/601/2016-84 (správne zjavne sp. zn. 14C/601/2015-84, pozn.), ktorý na podklade odvolania žalovaného (podané 4. novembra 2016, pozn.) krajský súd uznesením č. k. 4Co/127/2017-103 z 31. mája 2019 zrušil (spis sa od 24. apríla 2017 do 3. júla 2019 nachádzal na krajskom súde, pozn.). Po vrátení veci na ďalšie konanie a opakovanej zmene zákonného sudcu (23. máj 2017, 7. november 2017, 24. august 2017 a 5. marec 2019, pozn.) okresný súd uznesením č. k. 14C/601/2025-120 (správne zjavne sp. zn. 14C/601/2015-120, pozn.) z 27. októbra 2020 vyzval v zmysle zrušujúceho uznesenia krajského súdu sťažovateľa na doplnenie petitu žaloby, na pojednávaní 7. decembra 2021 vyhlásil v poradí druhý rozsudok č. k. 14C/601/2015-161 a 24. februára 2022 vyhlásil dopĺňací rozsudok č. k. 14C/601/2015-176, proti ktorým podali sporové strany odvolanie. Súdny spis sa opakovane nachádzal na krajskom súde (od 10. januára 2023 do 1. februára 2023, od 20. februára 2023 do 2. marca 2023 a od 24. augusta 2023 do 30. decembra 2024, pozn.), ktorý uznesením č. k. 4Co/107/2023-273 zo 6. decembra 2024 zrušil odvolaním napadnuté rozhodnutia okresného súdu a vec vrátil mestskému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Stav právnej neistoty sťažovateľa stále trvá, keďže konanie v merite veci nie je právoplatne skončené, avšak posúdenie zásahu do namietaných práv ponecháva na zvážení ústavného súdu.

III.2. Vyjadrenie krajského súdu:

5. Predseda krajského súdu sa stotožnil so stanoviskom predsedníčky senátu, podľa ktorej krajský súd uznesením č. k. 4Co/127/2017-103 z 31. mája 2019 zrušil prvý rozsudok okresného súdu č. k. 14C/601/2015-84 z 23. augusta 2016 z dôvodu jeho vecnej nesprávnosti (rozhodol materiálne nevykonateľným výrokom, pozn.) a vec mu vrátil na ďalšie konanie so záväznými pokynmi pre ďalší procesný postup, ktorými sa ale neriadil a z vlastnej iniciatívy bez akéhokoľvek procesného návrhu žalobcu alebo toho, kto by chcel na jeho miesto vstúpiť, ako aj bez procesného rozhodnutia zrealizoval zmenu subjektu na strane žalobcu, čo viedlo k zrušeniu aj v poradí druhého rozsudku okresného súdu uznesením krajského súdu č. k. 4Co/107/2023-273 zo 6. decembra 2024. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia zopakovala, že je nesprávnym procesnom postupom, ak súd prvej inštancie z vlastnej iniciatívy rieši nedostatok aktívnej legitimácie žalobcu v spore, keďže tento môže viesť len k neúspechu v spore. Z dôvodu porušenia práva strán sporu na spravodlivý súdny proces v miere nenapraviteľnej v odvolacom konaní išlo o výnimočný a individuálny dôvod, pre ktorý krajský súd nepostupoval podľa § 390 CSP, keď nemal žiadnu zákonnú procesnú

možnosť napraviť procesné pochybenia okresného súdu. S odkazom na sťažovateľom zmieňovaný nálež ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 570/2023 predsedníčka senátu akcentovala, že v prípade náležitého odôvodnenia je prípustná možnosť prelomenia zásady uvedenej v § 390 CSP, čomu zodpovedá celé odôvodnenie napadnutého uznesenia. Rozporuje aj názor sťažovateľa na postup podľa § 224 CSP, keďže opravným uznesením možno opraviť len chyby v písaní a počítaní a iné zrejme nesprávnosti, avšak takáto situácia nenastala, pretože okresný súd neuviedol na strane žalobcu nesprávny subjekt omylom, ale v záujme vlastného vysporiadania sa s aktívnou legitimáciou v spore.

III.3. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

6. Manžel úpadkyne ako zúčastnená osoba (v napadnutom konaní žalovaný, pozn.) prisvedčil tvrdeniu o viac ako 10 rokov trvajúcim súdnom spore a vyjadril presvedčenie, že celkovú dĺžku tohto konania ovplyvnil správca konkurznej podstaty, ktorý nerešpektoval spôsob vyporiadania BSM uvedený v uznesení krajského súdu č. k. 4Co/127/2017-103 z 31. mája 2019.

III.4. Replika sťažovateľa:

7. Sťažovateľ sa napriek výzve ústavného súdu k tvrdeniam predneseným označenými porušovateľmi jeho namietaných práv a zúčastnenej osoby nevyjadril.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci [§ 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

IV.1. K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením krajského súdu:

9. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, keď krajský súd v rozpore s § 390 CSP napadnutým uznesením zrušil aj v poradí druhý rozsudok okresného súdu a za dôvod kasácie uviedol porušenie práva na spravodlivý súdny proces a dvojnásťnosť konania (body 2 a 5 tohto nálezu).

10. Opomenutie, resp. nerešpektovanie príkazu vyplývajúceho z § 390 CSP, ústavný súd vyhodnocuje nekompromisne ako procesný exces, s ktorým v príčinnej súvislosti konštatuje porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1, resp. čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 570/2017, III. ÚS 379/2017, I. ÚS 227/2018, II. ÚS 531/2018, III. ÚS 5/2018, I. ÚS 218/2019, I. ÚS 451/2022). Na uvedenom názore zotrval aj vo svojich recentných rozhodnutiach (IV. ÚS 439/2024, I. ÚS 294/2024, IV. ÚS 578/2024).

11. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej dikcia § 390 CSP ukladá odvolaciemu súdu povinnosť, aby sám rozhodol vo veci, ak je naplnená hypotéza tejto normy, podľa ktorej rozhodnutie súdu prvej inštancie už raz odvolací súd zrušil, vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a odvolací súd koná a rozhoduje o odvolaní proti novému rozhodnutiu súdu prvej inštancie. Krajský súd tak nemá možnosť odkloniť sa od tohto ustanovenia (II. ÚS 379/2017, III. 727/2017, I. ÚS 227/2018, III. ÚS 5/2018,

I. ÚS 548/2020, I. ÚS 407/2022). Ak aj v ostatnom čase ústavný súd pripustil výnimky z tohto zákonného imperatívu, išlo o špecifické situácie (IV. ÚS 215/2022, III. ÚS 570/2023), ktoré však na podstate § 390 CSP nič nemenia a ani neotvárajú priestor na jeho nerešpektovanie (I. ÚS 211/2023, IV. ÚS 439/2024, IV. ÚS 578/2024).

12. Súčasne ústavný súd dáva do pozornosti odbornú právnickú literatúru, v ktorej je výslovne zdôraznené, že ak sa súd prvej inštancie aj druhým rozhodnutím, resp. konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, dopustí takých procesných pochybení, ktoré by inak boli dôvodom na zrušenie v poradí druhého rozhodnutia (§ 389 CSP), musí ich odvolací súd sám odstrániť alebo napraviť v odvolacom konaní. To znamená, že bude jeho povinnosťou preskúmať splnenie procesných podmienok, napraviť prípadné nedostatky v procesnom postupe, ktorým súd porušil právo strany na spravodlivý proces, či doplniť alebo zopakovať dokazovanie (pozri v Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2022. s. 1475.). Podľa označeného komentára všetky „nové“ povinnosti zavedené do Civilného sporového poriadku (napríklad tzv. zásada jedenkrát a dosť podľa § 390 CSP, kontradiktórnosť civilného sporového konania či procesná diligencia sporových strán, pozn.) by mali aj odvolací súd viesť k tomu, aby prvoinštančné rozhodnutia nepreskúmaval iba formálne (tamtiež, s. 1443).

13. Odôvodnenie krajského súdu, ktorý v poradí druhý rozsudok okresného súdu zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP, *„keďže súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom spočívajúcim v pochybeniach vo vyššie uvedenom smere porušil právo strán sporu na spravodlivý súdny proces v takej miere, že tento vytknutý nedostatok nemožno napraviť odvolacím súdom, a to vzhľadom na dvojinštančnosť civilného sporového konania, vzhľadom na nemožnosť zámeny, resp. zmeny strán sporu v odvolacom konaní, neposúdil a nevysvetlil v rámci odôvodnenia napadnutého rozsudku aktívnu legitímáciu v danom spore, ako hmotnoprávnej skutočnosti podstatnej pre úspech alebo neúspech v spore.“* (bod 38 napadnutého uznesenia, pozn.), však z hľadiska ústavnej udržateľnosti neobstojí. Krajský súd s porozumením neaplikoval ním zmieňované ustanovenia, keďže tieto zakladajú dôvod zrušenia rozhodnutia súdu prvej inštancie len ak nedostatok nesprávneho procesného postupu nemožno napraviť v odvolacom konaní [§ 389 ods. 1 písm. b) CSP] alebo ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom [§ 389 ods. 1 písm. c) CSP]. Je preto úlohou odvolacieho súdu posúdiť závažnosť každého porušenia, a pritom môže niektoré menej závažné pochybenie napraviť svojím postupom (pozri v Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2022. s. 1469 a 1470.).

14. Kategoricky zákonom nastavené procesné parametre nemôže vyvážiť argumentácia, že okresný súd z vlastnej iniciatívy bez akéhokoľvek procesného návrhu a rozhodnutia zrealizoval zmenu v subjekte žalobcu, a tým sa mal vysporiadať s otázkou aktívnej legitímácie (body 37 a 38 napadnutého uznesenia a body 2 a 5 tohto nálezu, pozn.). V posudzovanom prípade je totiž esenciálne, že rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo už raz odvolacím súdom zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, a tým došlo k splneniu podmienky podľa § 390 písm. a) CSP. Odvolací súd tak bol v rámci druhého odvolacieho konania povinný vynaložiť maximálne úsilie, aby v prejednávanej veci sám rozhodol. Tým by rešpektoval aj právnu povahu príkazu obsiahnutého v § 390 CSP, podľa ktorého *„odvolací súd sám rozhodne vo veci“*. Z textácie právnej úpravy totiž zrozumiteľne vyplýva, že odvolací súd je *de iure* povinný sám preskúmať

predložený spisový materiál, podľa potreby vykonať dokazovanie a vo veci rozhodnúť. *Ipsa facto*, ide o „nové“ samostatné rozhodnutie odvolacieho súdu podľa § 390 CSP, ktoré je v prejednávanej veci konečným (v rovine využitia riadnych opravných prostriedkov, pozn.).

15. Pokiaľ ide o argumentáciu krajského súdu o dvojstupňovosti konania, z ústavnoprávneho hľadiska súdne konanie nie je povinne dvojinštančné s výnimkou vecí trestných, pri ktorých táto požiadavka vyplýva z čl. 2 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Ani čl. 6 dohovoru samotné právo na odvolanie na súde vyššej inštancie negarantuje a dvojinštančnosť, ako vyplýva aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva [(ďalej len „ESLP“); napr. *Le Compte, Van Leuven a De Meyere proti Belgicku* z 23. 6. 1981, *Adolf proti Rakúsku* z 26. 3. 1982, *Feldbrugge proti Holandsku* z 29. 5. 1986], nie je všeobecnou zásadou civilného súdneho konania (III. ÚS 152/2017, I. ÚS 50/2020, I. ÚS 407/2022).

16. Navyše, v prípade sťažovateľa bolo potrebné zvážiť skutočnosť, či k zámene úpadkyne za žalobkyňu (správne je žalobcom správa konkurznej podstaty, pozn.) nedošlo len z dôvodu chyby na strane okresného súdu, pričom týmto aspektom sa krajský súd v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia vôbec nezaoberal a vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti dokonca prípadný omyl okresného súdu úplne vylúčil, a tým diskvalifikoval eventuálnu aplikáciu § 224 CSP. Pritom zo samotného odôvodnenia zrušeného rozsudku okresného súdu vyplýva rozporuplné označovanie, keď okresný súd raz za žalobcu a s tým súvisiace procesné práva označuje správcu konkurznej podstaty (body 3, 4, 6, 8, 28, 31, 38, 39 tohto rozsudku, pozn.) a v iných častiach (body 1, 28, 30, 31, 32, 38 tohto rozsudku, pozn.) považuje úpadkyňu za žalobkyňu.

17. Kým pojmy „chyby v písaní“, resp. „chyby v počítaní“ sú pomerne jednoznačné, pojem „iná zrejma nesprávnosť“ je relatívne neurčitým pojmom. Už vzhľadom na systematickú právnu úpravu nápravy inej zrejmej nesprávnosti spolu s chybami v písaní a počítaní je zrejmé, že na jednej strane môže ísť len o také chyby, ktoré sú podobného druhu ako chyba v písaní alebo počítaní, na druhej strane musí ísť svojím obsahom o iné než pisárske alebo počítačské chyby, ak k ich vzniku došlo okamžitým zlyhaním mechanickej alebo duševnej činnosti osoby, ktorá sa zúčastnila na vyhlásení alebo vyhotovení rozhodnutia (porov. Rc 37/1969). Za zrejmu nesprávnosť tak treba považovať rozpor medzi obsahom verejnomocenskej autoritatívnej vôle, ktorú súd svojím rozhodnutím v okamihu jeho vyhlásenia (vydania) prejavil chcel a ktorej obsah je z dôvodov rozhodnutia bezpečne poznateľný, a obsahom samotného rozhodnutia ako prejavom tejto verejnomocenskej (autoritatívnej) vôle. Musí ísť o chybu súdu, nie účastníkov konania, a preto súd nemôže postupom podľa § 224 CSP odstraňovať nedostatky podaní účastníkov, ktoré zapríčinili nesprávnosť rozsudku (m. m. II. ÚS 570/2018, III. ÚS 67/2019).

18. Využitie inštitútu opravy chýb spočívajúcich v inej zrejmej nesprávnosti podľa § 224 CSP si preto primárne vyžaduje posúdiť skutkové okolnosti prejednávanej veci a na podklade ich osobitostí odlíšiť, či ide o takúto inú zrejmu nesprávnosť, ktorá je úplne zjavná, alebo, naopak, o vecnú vadu či nesprávne právne posúdenie, ktoré už nemožno takto dodatočne opraviť. Pri skúmaní „úplnej zrejmosti“ inej nesprávnosti je nutné vychádzať zo samotného súdneho rozhodnutia (obsahujúceho možnú inú nesprávnosť, pozn.), a to v kontexte, či si jeho obsahové náležitosti odporujú, prípadne ako často sa v ňom iná nesprávnosť vyskytuje. Súčasne je nutné reflektovať aj na všetky skutočnosti vyplývajúce zo súdneho spisu (podania, procesné rozhodnutia, dôkazy a pod.), ako aj to, či určitú otázku (v rámci, ktorej sú pochybnosti o jej správnosti alebo

nesprávnosti) výslovne neupravuje niektorý právny predpis. Za kumulatívneho splnenia dichotomického obsahu rozhodnutia, existencie skutočností majúcich oporu v súdnom spise a prípadnej právnej normy potom možno ustáliť, že ide o inú nesprávnosť, je zrejmá a dá sa opraviť s odôvodnením, že „len“ v dôsledku duševnej či mechanickej činnosti osoby, ktorá vyhlásila alebo vyhotovila písomné rozhodnutie súdu, došlo k chybe, ktorá má povahu inej nesprávnosti.

19. Ak by krajský súd v rámci odvolacieho konania venoval väčšiu pozornosť štúdiu súdneho spisu, zistil by skutočnosti odôvodňujúce záver, že úpadkyňu ako žalobcu okresný súd označil práve v dôsledku okamžitého zlyhania, t. j. ako zrejmej nesprávnosti. Konkrétne, táto mohla vzniknúť v dôsledku nesprávneho označovania úpadkyne za žalobcu v doplnení žaloby z 11. novembra 2020 (č. 1. 136 súdneho spisu mestského súdu, pozn.), čo sa následne prejavilo aj v rozporuplnom označovaní osoby žalobcu, keď aj v zápisnici zo súdneho pojednávania uskutočneného 7. decembra 2021 (č. 1. 155 – 159 súdneho spisu mestského súdu, pozn.) je na prvej strane správne označenie správca konkurznej podstaty ako žalobcu, na druhej strane už okresný súd chybne uvádza „*nedostavila sa úpadkyňa (žalobkyňa)*“ alebo „*Predstúpila zástupkyňa žalobkyne*“, hoci je zrejmé, že zastúpená nebola úpadkyňa, ale žalobca, ktorého právny zástupca sa nechal na tomto pojednávaní zastúpiť na základe substitučného splnomocnenia.

19.1. Zároveň odporuje logike veci, keď krajský súd v predloženej vyjadrení k ústavnej sťažnosti striktne odmieta možný omyl na strane mestského súdu (predtým okresného súdu), avšak v bode 40 napadnutého uznesenia sám konštatuje: „... *v spore však súd prvej inštancie zmätočne označil za žalobcu úpadcu napriek podaniu žaloby správcom konkurznej podstaty*“. Popritom aj z odôvodnenia označeného uznesenia disponoval vedomosťou, že ustanovený správca konkurznej podstaty úpadcu podľa § 53 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je oprávnený vykonať vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov zaniknutého vyhlásením konkurzu namiesto úpadcu vrátane podania návrhu na vyporiadanie BSM príslušným súdom, a tým vystupuje v procesnom postavení žalobcu.

20. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie krajského súdu, ktorý nerešpektoval § 390 CSP, predstavuje ústavne neakceptovateľný zásah do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu, pretože koliduje s jeho obsahom v záruke postupu podľa platnej a účinnej procesnej normy. Preto vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

21. Na tomto základe ústavný súd v súvislosti s návrhom sťažovateľa na zrušenie napadnutého uznesenia a vrátenie veci krajskému súdu dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby tomuto návrhu vyhovel (bod 3 výroku tohto nálezu). Krajský súd je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze a jeho úlohou bude v ďalšom priebehu odvolacieho konania postupovať tak, že vo veci sám rozhodne (§ 390 CSP) a svoje rozhodnutie náležite odôvodní.

IV.2. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu (predtým okresného súdu) a krajského súdu:

22. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom mestského súdu (predtým okresného súdu) a krajského súdu v predmetnej veci, pričom zbytočné prietahy v konaní posudzoval ako celok

s prihliadnutím na celkovú dĺžku konania, a nie na jednotlivé fázy konania (pozri napr. rozsudky EŠLP vo veciach *Bubláková proti Slovenskej republike* z 15. 2. 2011, *Čičmanec proti Slovenskej republike* z 28. 6. 2016, ako aj judikatúru ústavného súdu, napr. I. ÚS 103/2019, I. ÚS 282/2019. IV. ÚS 81/2019). Súčasne zohľadnil svoju konštantnú judikatúru, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08, I. ÚS 407/2022).

23. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020, I. ÚS 38/2025).

24. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne čl. 6 ods. 1 dohovoru), ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou (m. m. III. ÚS 241/2017, I. ÚS 17/2022, rozsudky EŠLP vo veci *Frydlender v. Francúzsko* z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 30979/96 a vo veci *Záborský a Šmáriková v. Slovensko* zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00) zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitosť veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu, a prihliada sa pritom aj na význam konania pre sťažovateľa.

25. Z hľadiska povahy veci ústavný súd konštatuje, že konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov (I. ÚS 239/2021, III. ÚS 643/2024). V správaní sťažovateľa neboli zistené skutočnosti majúce zásadný vplyv na celkovú dĺžku napadnutého konania, avšak priebeh konania čiastočne ovplyvnili jeho opakované zmeny nepresne formulovaného žalobného návrhu, ktoré okresný súd pripustil na pojednávaniach 7. júna 2016 a 28. júla 2016, ako aj neskôr po výzve okresného súdu z 27. októbra 2020, keď nepresný petit opravil až v predĺženej lehote 11. novembra 2020.

26. Bez potreby podrobných analýz jednotlivých úkonov v napadnutom konaní je pre ústavný súd podstatné, že okresný súd po odoslaní uznesenia krajského súdu č. k. 4Co/127/2017-103 z 31. mája 2019 sporovým stranám 4. júla 2019 zostal viac ako jeden rok absolútne nečinný, keď zákonný sudca až 18. septembra 2020 vydal pokyn na vyzvanie sťažovateľa ako žalobcu na úpravu nepresne formulovaného petitu žaloby. Nesústredenosť okresného súdu sa prejavila aj v potrebe vyhlásenia dopĺňacieho rozsudku 24. februára 2022, ako aj opakovaným predkladaním súdneho spisu krajskému súdu v rámci druhého odvolacieho konania, keďže na základe prvej predkladacej správy z 2. januára 2023 síce súdny spis predložil krajskému súdu 10. januára 2023, z ktorého sa ale 1. februára 2023 vrátil ako predčasne predložený, pretože podľa krajského súdu zápisnica z vyhlásenia dopĺňacieho rozsudku nebola podpísaná a odvolanie žalobkyne – úpadcu (správne má byť odvolanie žalobcu – správcu konkurznej podstaty, pozn.) nebolo doručené žalovanému na vyjadrenie. Následne okresný súd spis 20. februára 2023 predložil opätovne krajskému súdu aj s podpísanou zápisnicou, ale 2. marca 2023 mu bol vrátený späť, keďže neboli odstránené všetky vytýkané vady. Okresný súd 13. marca 2023 zaslal odvolanie žalobcu na vyjadrenie žalovanému,

na ktoré tento reagoval podaním doručeným 30. marca 2023 a jeho vyjadrenie zaslal správcovi 12. mája 2023, pričom odvoláciu repliku zo 17. mája 2023 okresný súd prípisom z 29. júna 2023 zaslal na vyjadrenie žalovanému a svoju dupliku predložil 17. júla 2023.

27. Pokiaľ ide o postup krajského súdu v napadnutom konaní, ústavný súd v opätovnom zrušení a vrátení veci okresnému súdu v rozpore s procesným právom (časť IV.1. tohto nálezu, pozn.) vzhladol aj porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 2 výroku nálezu), keďže zvolený neefektívny postup nesmeroval k nastoleniu účinnej a rýchlej právnej istoty sťažovateľa, ale práve naopak, jej dosiahnutie spomalil (m. m. I. ÚS 407/2022). Dĺžku napadnutého konania krajský súd ovplyvnil aj pri rozhodovaní o prvom riadnom opravnom prostriedku, keď po predložení súdneho spisu 24. apríla 2017 o odvolaní proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 14C/601/2015 z 23. augusta 2016 rozhodol až po viac ako dvoch rokoch, a to uznesením č. k. 4Co/127/2017-103 z 31. mája 2019, ktoré okresnému súdu doručil 3. júla 2019.

28. Nad rámec uvedeného krajský súd pri opakovanom vrátení súdneho spisu mohol vtedy okresný súd vyzvať aj na opravu zrejmej nesprávnosti spočívajúcej v zámene úpadkyne za žalobcu (body 16, 19, 19.1. tohto nálezu, pozn.).

29. V konklúzii uvedeného ústavný súd uzatvára, že napadnuté konanie vykazuje zbytočné prietahy, ktorými došlo k porušeniu namietaných práv sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 2 výroku tohto nálezu).

V.

Primerané finančné zadost'učinenie

30. Sťažovateľ sa domáha, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadost'učinenie v celkovej sume 5 000 eur, bez špecifikácie presnej sumy vo vzťahu k jednotlivým porušovateľom jeho práv. Vzhladom na konštatovanú nečinnosť mestského súdu (predtým okresného súdu) a krajského súdu, ako aj ich nesústreďený postup, zrušenie napadnutého uznesenia krajského súdu, ako aj správanie sťažovateľa, majú na pamäti, že cieľom priznania finančného zadost'učinenia je zmiernenie ujmy pocit'ovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznal sťažovateľovi finančné zadost'učinenie 3 000 eur od mestského súdu a 1 000 eur od krajského súdu a vo zvyšnej časti návrhu nevyhovел (body 4, 5 a 6 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

31. Dikcia § 73 zákona o ústavnom súde svojou štruktúrou (vzťah odseku 1 a 3) vytvára koncept, podľa ktorého účastník konania na ústavnom súde v zásade sám znáša trovy takého konania a len v odôvodnených (i) prípadoch ústavný súd môže (ii) podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Zákon o ústavnom súde nestavia právo na náhradu trov konania do nárokovateľnej polohy, ako je to v iných druhoch regulovaných právno-aplikačných procesov

(napr. civilné sporové konanie, správne súdne konanie, exekučné konanie a ďalšie). Ústavný súd tak disponuje širokým priestorom na úvahu o tom, či vôbec priznať náhradu trov konania, a ak áno, v akom rozsahu (III. ÚS 209/2020, I. ÚS 238/2021). V prejednávanej veci nie je odôvodnené, aby sťažovateľovi bola priznaná náhrada trov konania (bod 6 výroku tohto nálezu). Sťažovateľ vystupujúci v napadnutom konaní ako správca konkurznej podstaty úpadkyne je zároveň advokátom, ktorý prostredníctvom svojej advokátskej kancelárie zastupuje sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom, a teda *de facto* zastupuje sám seba. Ústavný súd reflektuje povinnosť právneho zastúpenia v konaní pred ústavným (§ 34 zákona o ústavnom súde), podľa ktorého sa výnimka z tejto povinnosti vzťahuje na prípady, ak je sťažovateľ sám advokát, čo sa na sťažovateľa za danej skutkovej situácie nevzťahuje, a teda musel byť povinne zastúpený. Na druhej strane rozhodnutie sťažovateľa dať sa zastúpiť svojou advokátskou kanceláriou (hoci samo osebe ani advokátovi nie je možné uprieť takéto právo, pozn.) v konaní pred ústavným súdom, v ktorom namieta porušenie svojich práv, nemožno považovať za hospodárne a účelné z pohľadu nákladov konania (m. m. III. ÚS 617/2023, I. ÚS 680/2023, I. ÚS 12/2024). Predmetné sa odôvodňuje najmä tým, že od sťažovateľa ako právne kvalifikovanej osoby (správcu a advokáta) bolo dôvodné očakávať schopnosť spísať ústavnú sťažnosť, ak v konaniach pred všeobecnými súdmi, v ktorých vystupuje ako účastník konania, došlo k porušeniu jeho namietaných práv, avšak tomu tak nebolo, keď v petite ústavnej sťažnosti úplne absentovalo výslovné označenie namietaných práv a nedostatočne špecifikované bolo aj súdne rozhodnutie krajského súdu, ktorého zrušenia sa domáhal, a tak ústavný súd musel pristúpiť k výzve na odstránenie týchto nedostatkov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. augusta 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu